

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Quæ personæ pœnam incurrant ratione alienationis bonorum
Ecclesiasticoru[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

24 *Alienatio bonorum Ecclesiasticorum.*

iam si celebratus sit in favorem Ecclesiæ, resque accepta sine prædicta solemnitate, restituenda est loco pio, ad quem ante alienationem pertinebat. *ibid. n. 14. & 15.*

Quæ personæ pœnam incurrant ratione alienationis bonorum Ecclesiasticorum.

21. Omnes & singuli Ecclesiastici sæculares & regulares, res Ecclesiæ malè, & scienter alienantes, excommunicationem incurrunt: Episcopi verò & Abbates interdicto vel suspensione puniuntur. Neque excusatur ab hac censura qui alienavit bona Ecclesiastica, sed pœnitentia aut alio titulo ductus, alienationem revocavit ante realem & pacificatam traditionem; quamquam multi Doctores contrariam opinionem non improbabiliter defendant. *ib. punct. 5. n. 1. & 2.*

22. Etiam Cardinales subjiuntur legibus & pœnis contra alienantes bona Ecclesiastica impositis, quia cum subjiuntur legibus favorabilibus, æquum est eos etiam subjiungi odiosis. Addo eos teneri vinculo juramenti de non consentiendo alienationi bonorum Sedis Apostolicæ. *ib. n. 5. & 6.*

23. Quæres an Summus Pontifex alienans bona Ecclesiastica, ligetur his pœnis & censuris? Respondetur quòd non; tum quia par in parem non habet imperium, tum quia legislator non tenetur suis legibus quoad vim coactivam. *ib. n. 8.*

24. Peccatne saltem contra juramentum alienando bona Ecclesiastica? Resp. peccare contra juramentum alienando, seu infeudando castra, civitates, dominia Sedis Apostolicæ, nisi juramenti vinculum sibi priùs relaxet, secumque dispense in juramenti vinculo; intellige si habeat justam causam dispensandi, alioqui dispensatio irrita est. *ib. § 1. n. 1. & seq.*

25. Summus Pontifex alienans bona Ecclesiastica cum damno Ecclesiarum, peccat contra justitiam, nisi alienet ex justa causa (qualis est communis necessitas, vel publica utilitas) quæ in alienatione facta à Summo Pontifice semper est præsumenda in foro conscientiæ, nisi oppositum constet. *ibid. §. 2. num. 1.*

26. Probabile est alienationem bonorum Ecclesiæ factam à Summo Pontifice etiam sine causa validam esse; at tenetur ad restitutionem damni illati per dictam alienationem, *ibid. n. 4 & 5.*

27. Donatio seu alienatio gratuita facta à Papa in laicos de bonis Ecclesiæ sine justa causa valida est, sed injusta; & accipiens hæc bona, potest excusari à restitutione propter bonam fidem. *ibid. n. 10. & 11.*

28. Papa spolians innocentem beneficio, illud alteri conferendo, etiam si spoliatum alia ratione compenset, peccat contra justitiam. *ibid. n. 12.*

Idem sentiendum si alienet bona unius Ecclesiæ in aliam sine causa; secus si alienet alienatione compensativa; nam tunc non peccat regulariter contra justitiam. *ibid. n. 7. & 9.*

29. Validæ sunt revocationes bonorum jam alienatorum factæ à Pontifice alienante, vel ab ejus successore. Imò tenetur eas irritare, si advertat factas fuisse in detrimentum Ecclesiæ, cui alia ratione satisfieri nequeat, quàm alienationes irritando. *ibid. n. 15.*

30. Qui aliquid à Summo Pontifice accepit in damnum Ecclesiarum, tenetur restituere rem acceptam, vel saltem id in quo factus est locupletior, si à Pontifice interpelletur, vel alienatio revocetur, & irritetur. *ibid. n. 16.*

31. Commissarii vel delegati à Sede Apostolica facultatem alienandi bona Ecclesiastica in detrimentum Ecclesiæ concedentes, subiiciuntur excommunicationi, modò sint inferiores Episcopis: Episcopi verò, aut superiores Episcopis incurrunt suspensionem per annum ab executione officii; quamquam ista excommunicatio & suspensio non est reservata Summo Pontifici Contra verò procurantes dolose vel scienter hujusmodi alienationem aut decretum alienationis, lata est excommunicatio Summo Pontifici reservata; incurriturque præfata excommunicatio etiam nondum secuta alienatione. *ibid. punct. 6. n. 1. & seq.*

32. Petes, an Commissarii, vel delegati excommunicationem contrahant statim post decretum, etiam si alienatio nondum secuta sit? Resp. affirmativè, cum ipsi ex sua parte fecerint actionem ex sua natura damnificativam. *ibid. n. 5.*

A D D I T I O.

Arbores Ecclesiæ, nisi sint pretiosæ, cædi, & vendi possunt: Navarr. *conf. 6. & 7. de reb. Eccl. non alien.*

Jurans non alienare rem Ecclesiæ, juramento non ligatur, quò minus servatis alioqui servandis, possit in ejus utilitatem

litem alienare, itemque rem modicam, intelligitur enim juramentum secundum juris dispositionem.

Solemnitas juris non requiritur in rebus modicis, nec in iis, quæ Religiosi retinere non possunt: itaque Mendicantes, quibus non licet bona immobilia etiam in communi possidere, possunt vendere immobilia, sibi aliquo testamento relicta, vel aliàs donata: nec (secundum quosdam) in rebus mobilibus, etiam si possint servari, ut ovibus, modo non sint mobilia pretiosa.

Ecclesiæ rem posse Rectorem obligare pro illius, vel sua necessitate, tenerique successorem, probabiliter quidam dicunt: itemque posse vendere rem Ecclesiæ hujus debitis solvendis. Nec hæc putanda prohibita alienatio, cum sit in evidentem ejus utilitatem, dummodo fiat cum debita solemnitate. Conc. Trid. *sess. 25 c. 11. Nav. c. 27. n. 149. Et cons. 4. de reb. Eccl. non alien. Sylv. verb. alien. qu. 6.*

Res Ecclesiæ malè alienatæ recuperandæ sunt, Guil. Redoan. *de rer. Eccl. alien. q. 77. n. 3. ex c. August. 12. q. 2.*

Ordinarius, secundum Archidiac non potest concedere, ut partes altaris, vel Ecclesiæ collapsæ ad usus profanos vendantur. Nav. *de spol. Cler. §. 18. n. 11.*

Quæres: Quot sint genera bonorum Ecclesiasticorum? Resp. esse quatuor. In primo genere sunt bona patrimonialia, quæ possident Clerici non ratione beneficii, & Ecclesiæ, sed jure hereditario, donatione, vel proprio labore. In secundo quæ possidet, quasi ratione ministerii Ecclesiastici; non tamen ratione beneficii Ecclesiastici, ut sunt, quæ Clerici acquirunt concionando, Missas celebrando, confessiones audiendo: quæ Navar *in Apologia de rebus q. 1. monitione 210.* vocat quasi patrimonialia. In 3. genere sunt, quæ pertinent ad Ecclesias, hospitalia, vel alia pia loca: ut vasa sacra, vestes sacræ, prædia, vineæ, & in 4. quæ Clerici possident ratione Ecclesiastici beneficii.

Quæres: An Clericus possit abalienare bona Ecclesiastica Resp. cum Covarr *lib 3. var resol. cap. 16. §. 8.* illa bona esse duplicis generis, quædam enim deputantur ad ministerium altaris, ut sunt vasa, calices, & vestes sacræ; quædam non deputantur, ut sunt domus, pascua & vineæ. Resp. 1. generis bona posse abalienari in duobus casibus; primò quidem, in redemptione captivorum, 2. ad subventionem pauperum, ne frigore, vel fame pereant, 3. ut habetur *l. sancimus, l. 1. t. 2. C. de*

de SS. Eccles. & can. aurum, & can. sicut omnino, l. 2. q. 2. Resp.
 2. secundi generis bona, tantum quatuor de causis posse ab-
 alienari, ut habet Sylvest. in v. abalienatio. 1. est necessitas,
 ut cum Ecclesia est gravata debitis. 2. est utilitas, ut vid. ali-
 quid melius comparetur, ut habetur can. sine except. 12. q. 2.
 huc pertinet ædificatio templi, vel augmentum cœmeterii,
 3. est pietas pro redemptione captivorum, ut habetur. 12.
 quest. 2. can. aurum. 4. causa est incommoditas, ut si bona ali-
 qua magis sint damnosa Ecclesiæ, quàm utilia, ut habetur
 terulus. 12. q. 2. Ad hos autem quatuor aliæ reducuntur.

Apostata.

Vide v. Religiosus, Monialis.

1. Apostata dicitur qui à vera religione discedit, animo
 deserendi statum religiosum, seu intentione non redeundi
 ad religionem. Et hoc verum est siue discesserit cum habitu,
 siue non. tom. 1. de Clausura, & pœnis violatoribus ipsius im-
 positis, quest. 2. punc. 11. §. 1. n. 1

2. Novitius non est Apostata deserendo religionem, quia
 non discedit à statu verè religioso, cum nondum professio-
 nem in religione emisit. Idem sentiendum est de nonnul-
 lis mulieribus, quas alicubi *Beatas*, alibi *Tertianas*, alibi
Ursulinas vocant; & de Monialibus Turris Speculorum in
 Urbe, quæ non sunt propriè religiosæ. *ibidem num. 2.*
 & 3.

3. Transiens ad aliam religionem, non est propriè apostata,
 etiam si fortè transeat ad laxiorem; cum hic non habeat
 simpliciter animum recedendi à statu religioso. *ibid. n. 4.*

4. Fugitivus non est idem cum apostata: fugitivus enim à
 religione dicitur, qui à monasterio ad tempus discedit,
 non animo recedendi à religione, sed intentione postea
 redeundi, ut si fugiat ob Prælati metum & rigorem, vel
 ob yagandi voluntatem, aut alia simili de causa. Et hoc ve-
 rum est siue fugiat cum habitu, siue illo dimisso, siue etiam
 in carcere inclusus sit, aut perpetuo carcere damnatus, cum
 recedat à monasterio absque debita licentia: secus dicen-
 dum de eo qui è triremibus fugit ut pœnas triremium eva-
 dat, aut de eo qui confugit ad Superiorem absque licentia
 immediati Prælati, ut ab iniqua ejus vexatione liberetur.
ibid. num. 5. & seq.

5. Præ-